

ФОРМУВАННЯ МОВНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК КЛЮЧОВОГО КОМПОНЕНТА SOFT SKILLS МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Чайковська У. В.

асистент кафедри української мови
ЗВО «Подільський державний університет»
ORCID ID: 0009-0001-1419-7938

У статті розглянуто роль soft skills у підготовці майбутніх фахівців з особливим акцентом на розвиток мовно-комунікативної компетентності в освітньому процесі. Мета дослідження – виявити педагогічні умови та ефективні методи формування комунікативних навичок у здобувачів освіти, а також визначити місце м'яких навичок у структурі професійної компетентності сучасного фахівця. Методологія дослідження ґрунтується на міждисциплінарному підході, що поєднує загальнонаукові, педагогічні, психологічні та лінгвістичні засади. Здійснено системний огляд підходів до розуміння поняття «мовно-комунікативна компетентність» і виокремлено її структурні компоненти: індивідуально-особистісний, мотиваційно-вольовий, соціально-психологічний, індивідуально-комунікативний та практично-діяльнісний.

Наукова новизна дослідження полягає в трактуванні мовно-комунікативної компетентності не лише як володіння мовною системою, а як інтегральної здатності свідомо та творчо застосовувати мовні ресурси в різних видах професійної діяльності. Обґрунтовано, що комунікативна компетентність є ключовим чинником реалізації інших soft skills – критичного мислення, емоційного інтелекту, креативності, навичок співпраці та управління часом. Уперше систематизовано підходи до інтеграції розвитку soft skills у вітчизняний освітній процес з урахуванням викликів дистанційного та змішаного навчання.

У висновках зазначено, що розвиток soft skills, зокрема мовно-комунікативної компетентності, має здійснюватися комплексно й послідовно на всіх етапах професійної підготовки. Ефективна педагогічна модель повинна містити поєднання традиційних і цифрових методів навчання, інтерактивних практик, командних проєктів та рефлексивних технологій. Такий підхід дає змогу не лише сформуванню високого рівня комунікативної культури студентів, а й підвищити їх конкурентоспроможність на сучасному ринку праці.

Ключові слова: soft skills, комунікативна компетентність, професійна підготовка, освіта, міжособистісна взаємодія, мовні навички.

Chaikovska U. V. Formation of language and communication competence as a key component of future specialists' soft skills

The article examines the role of soft skills in the training of future specialists, focusing on the development of language and communicative competence in higher education. The study aims to identify effective pedagogical conditions and methods for fostering students' communicative abilities and to clarify the place of soft skills within modern professional competence. The research relies on an interdisciplinary approach that integrates pedagogical, psychological, linguistic, and general scientific perspectives. The methodology includes analysis of academic sources, synthesis of theoretical concepts, and comparison of Ukrainian and international practices.

The study's novelty lies in interpreting communicative competence not only as knowledge of linguistic norms but as the ability to apply language consciously and creatively in professional settings. The findings show that communicative competence forms the basis for other soft skills, such as critical thinking, emotional intelligence, creativity, teamwork, and time management. The article also systematizes approaches to embedding soft skills development in Ukrainian higher education, considering the conditions of distance and blended learning.

The conclusions emphasize that the systematic and continuous development of soft skills enhances students' communicative culture and increases their competitiveness in the labor market.

Keywords: soft skills, communicative competence, professional training, education, interpersonal interaction, language skills.

Вступ. Сучасний ринок праці та освітній простір вимагають від фахівців не лише знань та професійних умінь, а й високого рівня міжособистісних та комунікативних компетенцій. Розвиток soft skills стає критично важливим у контексті глобалізації, цифровізації та постійних соціальних змін. Особливо актуальним це питання стало в умовах пандемії і переходу на дистанційне навчання, що продемонструвало недостатню готовність здобувачів освіти до ефективної комунікації та командної роботи в нових форматах.

Мета дослідження – вивчити роль soft skills у підготовці майбутніх фахівців та проаналізувати ефективні методи формування комунікативної компетентності в освітньому процесі. У межах цього завдання передбачено схарактеризувати поняття soft skills і комунікативної компетентності в контексті професійної підготовки, проаналізувати сучасні наукові підходи до розвитку м'яких навичок у зарубіжній та вітчизняній практиці, визначити ключові методи формування комунікативних умінь у процесі навчання, оцінити вплив комунікативної компетентності на професійну та особистісну успішність майбутніх фахівців, а також сформулювати рекомендації щодо інтеграції розвитку soft skills у навчальний процес. Проблемам розвитку soft skills присвячено численні дослідження як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Зарубіжні автори (М. Аллі, М. Армстронг, Дж. Балкар, А. Барон, Дж. Боуден та ін.) акцентують увагу на методах розвитку м'яких навичок через тренінги, інтерактивні практикуми та коучингові програми, а також на вимірюванні їх впливу на особистісні й професійні результати через психологічні, соціальні та економічні показники. У сучасних публікаціях відзначається тенденція інтеграції soft skills із цифровою компетентністю та адаптивністю до змін.

Вітчизняні науковці (О. Коваленко, Л. Штефан, О. Морушка, Ю. Федоренко, Н. Химиць та ін.) розглядають формування соціально-психологічних складників компетенцій, підкреслюючи значення емоційного інтелекту, лідерських якостей, здатності до управління часом та міжособистісної взаємодії. Ю. Давлетшина та О. Чуланова трактують soft skills як комплекс соціально-трудових характерис-

тик, що забезпечує ефективну взаємодію, переконання, ведення переговорів та готовність до професійної діяльності відповідно до стратегічних цілей організації.

Аналіз літератури свідчить, що розвиток soft skills є не лише аспектом особистісного зростання, а й стратегічним фактором конкурентоспроможності фахівця. Сучасні дослідження наголошують на необхідності інтегрованого підходу, який поєднує теоретичну підготовку, практичні вправи та рефлексивні методи оцінювання компетентностей.

Вивчення поняття «мовно-комунікативна компетентність» здійснюється на основі загальнонаукових, лінгвістичних, психологічних і педагогічних засад. Проте в нашій роботі провідною базою є саме педагогічні орієнтири, оскільки вони найбільш повно відображають особливості процесу формування мовних умінь і навичок у здобувачів освіти. Саме тому доцільним видається детальніше зупинитися на педагогічному аспекті наукових пошуків, який розкриває зміст та сутність цього багатогранного поняття.

Дослідники-педагоги та мовознавці (О. Горошкіна, І. Соколова, Л. Заболоцька та інші) трактують мовну компетентність як інтегровану систему лінгвістичних знань і вмінь, що передбачає здатність усвідомлено застосовувати правила аналізу та синтезу мовних одиниць, будувати й інтерпретувати синтаксичні конструкції, а також ефективно користуватися мовною системою для досягнення комунікативних цілей. У ширшому вимірі мовна компетентність постає як рівень володіння певною знаковою системою (однією або кількома мовами), що дає змогу суб'єкту або групі суб'єктів успішно взаємодіяти в соціокультурному просторі.

Мовно-комунікативна компетентність у педагогічній інтерпретації виходить за межі лише лінгвістичних знань: вона передбачає розвиток уміння застосовувати мову як інструмент навчання, професійного самовираження, соціальної інтеграції та особистісного розвитку. Так, вона стає одним із ключових чинників формування цілісної освітньої та культурної ідентичності особистості.

Методи та методики дослідження. У процесі дослідження застосовано комплекс теоретичних й емпіричних методів, що забезпе-

чили всебічне вивчення проблеми формування soft skills. Теоретичні методи містили аналіз, синтез, порівняння та узагальнення наукових джерел для виявлення сучасних підходів до трактування soft skills і комунікативної компетентності. Емпіричні методи охоплювали спостереження за навчальною діяльністю здобувачів освіти, анкетування та бесіди, що дало змогу визначити рівень сформованості комунікативних умінь і виявити найбільш ефективні педагогічні практики.

Результати. Сучасний етап розвитку суспільства визначається швидкими темпами трансформацій у сфері економіки, науки, технологій та соціальних відносин. Це вимагає від майбутнього фахівця не лише високого рівня професійних знань та вмінь, а й здатності ефективно діяти в різноманітних соціальних ситуаціях, демонструвати гнучкість мислення, уміння працювати в команді, здатність до конструктивної взаємодії та самореалізації в професійній діяльності. Усе це об'єднується поняттям soft skills – комплексу «м'яких навичок», які, на відміну від технічних, не обмежуються конкретною галуззю знань, а забезпечують успішність особистості в професійному та життєвому вимірі.

Необхідність цілеспрямованого розвитку soft skills у процесі засвоєння предметних знань і формування професійних компетентностей дедалі частіше підкреслюється у світових наукових дослідженнях та практичних розробках. Результати ґрунтовних досліджень, проведених у провідних університетах і наукових інститутах різних країн, переконливо доводять, що саме «м'які навички» є ключовим чинником досягнення успіху в сучасному професійному середовищі.

Зокрема, дослідження, проведене Гарвардським університетом у співпраці з Фондом Карнегі та Стенфордським науково-дослідним інститутом, засвідчило, що близько **75–85 % успіху в кар'єрі визначається рівнем сформованості soft skills** – умінням ефективно комунікувати, працювати в команді, вирішувати конфлікти, адаптуватися до змін, критично мислити й ухвалювати нестандартні рішення. Водночас лише **15–25 % успіху зумовлені професійними знаннями й спеціалізованими компетенціями (hard skills)**.

Ці дані стають особливо значущими в умовах глобалізації, цифрової трансформації та зростання конкуренції на ринку праці. Сучасний фахівець уже не може бути успішним, спираючись виключно на академічні знання. Від нього очікують уміння налагоджувати ефективну взаємодію з колегами, демонструвати лідерські якості, організовувати власний час, бути стресостійким і здатним швидко опанувати нові знання та технології.

Так, інтеграція розвитку soft skills у процес професійної підготовки стає не лише бажаним, а й стратегічно необхідним завданням сучасної освіти. Вона дає змогу забезпечити комплексний розвиток особистості майбутнього фахівця, підготувати його до реалій динамічного ринку праці та підвищити конкурентоспроможність як окремої людини, так і суспільства загалом [9, с. 453–465].

Особливу увагу серед усіх складників soft skills привертає комунікативна компетентність, що є інтегральним чинником професійної підготовки, оскільки саме комунікація забезпечує взаємодію між людьми, передавання ідей, знань, досвіду та емоцій. Формування комунікативної компетентності майбутніх спеціалістів є однією з головних цілей сучасної вищої освіти, адже без неї неможливі ні конструктивна співпраця, ні ефективне виконання професійних обов'язків. Soft skills становлять широку систему міжособистісних і соціально значущих умінь, які визначають рівень готовності людини до діяльності в багатовимірному середовищі. Вони містять емоційну грамотність, критичне мислення, креативність, навички самоорганізації та самоконтролю. Водночас усі ці елементи тісно пов'язані між собою через комунікативну компетентність, яка виконує інтегративну функцію та є підґрунтям для реалізації інших м'яких навичок.

Комунікативна компетентність у сучасному науковому розумінні трактується як здатність індивіда успішно брати участь у процесі спілкування, використовуючи мовні та немовні засоби для досягнення взаєморозуміння, узгодження позицій, формування партнерських відносин. Вона охоплює такі аспекти, як уміння добирати адекватні мовні форми для вираження думок, здатність активно слухати,

розуміти культурні й соціальні контексти, а також готовність до конструктивного діалогу.

Комунікативні навички становлять фундаментальну основу професійної успішності в умовах сучасного суспільства та динамічного ринку праці. Вони охоплюють уміння не лише чітко та зрозуміло формулювати думки, а й будувати діалог, слухати співрозмовника, коректно інтерпретувати отриману інформацію та на її основі формувати зворотний зв'язок. У сучасному освітньому й професійному середовищі ефективна комунікація є необхідною умовою для реалізації поставлених завдань, досягнення спільних цілей і підвищення результативності діяльності колективу чи окремого фахівця.

Особливої актуальності проблема міжособистісної комунікації набула в умовах пандемії останніх років, коли традиційні форми взаємодії були значною мірою обмежені й замінені дистанційними форматами. Така трансформація комунікаційного простору продемонструвала нагальну потребу в здатності швидко адаптуватися до нових реалій, використовувати цифрові канали зв'язку, поєднувати професійну етику з технологічними засобами. Водночас саме ці умови ще більше загострили проблему нестачі якісних навичок комунікативної культури, що стимулює необхідність системного підходу до розвитку soft skills у майбутніх фахівців.

Професійна комунікація в умовах глобалізації та цифровізації набуває ще більшої ваги. Сучасний фахівець має володіти не лише традиційними формами спілкування, а й цифровими інструментами комунікації, адаптуючи їх до потреб аудиторії. Це передбачає вміння поєднувати різні стилі й формати взаємодії, бути гнучким та відкритим до нових форм вираження думок. Розвиток комунікативної компетентності в освітньому процесі передбачає створення умов для активної взаємодії студентів між собою та з викладачами. Саме в освітньому середовищі майбутні фахівці набувають первинного досвіду публічного виступу, ведення дискусії, аргументації власної думки та пошуку консенсусу. Важливим чинником є також формування культури мовлення, що забезпечує точність і доречність висловлювання, сприяє досягненню комуніка-

тивної мети та підвищує ефективність спільної діяльності.

Комунікативні вміння мають багатовимірний характер й охоплюють як практичні, так і духовно-ціннісні складники. Вони передбачають уміння співпереживати та виявляти емпатію, розуміти емоційний стан співрозмовника, налагоджувати партнерську взаємодію і досягати злагоди в спільній діяльності. У ширшому сенсі йдеться про здатність бачити в комунікації не лише обмін інформацією, а й спосіб реалізації гуманістичних цінностей, що сприяють розвитку толерантності, довіри та відповідальності.

Проведене дослідження містило поетапний аналіз освітнього процесу, спостереження за навчальною діяльністю студентів, анкетування здобувачів освіти та експертне опитування викладачів, що дало змогу комплексно оцінити рівень розвитку комунікативної компетентності та чинники, що впливають на її формування. Отримані результати дали змогу встановити, що рівень сформованості комунікативної компетентності безпосередньо залежить від систематичного застосування практикоорієнтованих методів навчання в професійній підготовці. Аналіз емпіричних даних засвідчив, що студенти, які регулярно брали участь у групових проєктах, дискусіях, рольових іграх, моделюванні професійних ситуацій та тренінгових заняттях, демонстрували істотно вищі показники розвитку навичок взаємодії, аргументації, ведення діалогу та публічної комунікації порівняно з тими, хто залучався до таких форматів епізодично.

Практичні результати дослідження дали змогу сформулювати низку рекомендацій для оптимізації процесу розвитку soft skills. Найперше доцільно систематично впроваджувати інтерактивні методи навчання – дебати, фасилітовані дискусії, проєктну та командну роботу, які забезпечують безпосередню комунікативну взаємодію між студентами. Важливо створювати ситуації, що стимулюють самостійне ухвалення рішень, розвиток відповідальності й емоційного інтелекту. Ефективною є також інтеграція цифрових платформ для організації комунікації, зокрема онлайн-презентацій, спільних документів і віртуальних дискусій, що підсилює навички адаптивності

та інформаційної культури. Викладачам варто поєднувати традиційні методи із сучасними технологіями й здійснювати системний моніторинг індивідуального прогресу студентів.

Водночас комунікативна компетентність неможлива без інтелектуальної гнучкості. Вона передбачає вміння критично осмислювати інформацію, аналізувати ситуацію, виокремлювати головне й суттєве, будувати логічні та причинно-наслідкові зв'язки. Важливою характеристикою є здатність передбачати можливі труднощі в процесі взаємодії та знаходити шляхи їх подолання, що забезпечує ефективність спілкування навіть у складних чи конфліктних умовах [3, с. 34–49].

Структура мовно-комунікативної компетентності є багатокомпонентною та містить кілька взаємопов'язаних складників:

індивідуально-особистісний, що відображає інтелектуальні й психологічні особливості людини, її мовний досвід і культурний рівень;

мотиваційно-вольовий, пов'язаний із потребою в комунікації, прагненням до самовираження й подоланням мовних труднощів;

соціально-психологічний, який зумовлює здатність до ефективної взаємодії в колективі, врахування норм соціуму та етикету;

індивідуально-комунікативний, що характеризує рівень особистісної майстерності у володінні мовними засобами та стилями;

практично-діяльнісний, який забезпечує здатність застосовувати мовні знання й уміння в реальних життєвих і професійних ситуаціях.

Усі ці компоненти функціонують у тісному взаємозв'язку, утворюючи цілісну систему. Саме їх інтеграція дає змогу людині не лише грамотно висловлюватися, а й досягати комунікативного успіху, що є необхідною умовою особистісного розвитку та професійної самореалізації [7, с. 383–386].

Формування soft skills, зокрема комунікативної компетентності, має відбуватися не епізодично, а системно й послідовно. Це передбачає інтеграцію розвитку м'яких навичок у всі етапи навчального процесу – від аудиторних занять до позаакадемічної діяльності. Важливим є створення освітнього простору, який стимулює студентів до активної участі в дискусіях, спільних проектах, творчих ініціативах, що забезпечує поєднання теоре-

тичного та практичного аспектів формування компетентностей.

Висновки. Отже, роль soft skills у підготовці майбутніх фахівців є визначальною, оскільки вони формують універсальну платформу для професійного та особистісного зростання. У процесі проведеного дослідження уточнено сутність поняття soft skills у контексті професійної підготовки здобувачів освіти та окреслено їх зв'язок із формуванням мовно-комунікативної компетентності. На основі аналізу вітчизняних і зарубіжних наукових праць систематизовано сучасні підходи до розвитку м'яких навичок, окреслено їх ключові складники та визначено чинники, що забезпечують успішність міжособистісної взаємодії в професійному середовищі. Проаналізовано педагогічні та лінгвістичні концепції, що лежать в основі формування комунікативної компетентності, і доведено її значущість для професійної мобільності та адаптивності майбутніх фахівців. Результати дослідження дають підстави стверджувати, що формування комунікативної компетентності потребує цілеспрямованої педагогічної роботи, яка поєднує теоретичні знання, практичні вправи та рефлексивні методи оцінювання. Центральне місце серед них посідає комунікативна компетентність, яка забезпечує ефективну взаємодію, інтеграцію особистості в професійне середовище та підвищує конкурентоспроможність на ринку праці. Soft skills, зокрема комунікативна компетентність, є ключовим чинником професійної успішності майбутніх фахівців у сучасних умовах цифровізації та глобалізації. На основі аналізу наукових джерел й емпіричних даних визначено, що комунікативні вміння формуються найбільш ефективно за умов поєднання теоретичної підготовки з практикоорієнтованими формами діяльності, які забезпечують активну взаємодію студентів. Результати дослідження підтвердили необхідність системного розвитку навичок діалогу, аргументації, активного слухання та використання цифрових засобів комунікації. Доцільно інтегрувати розвиток soft skills у зміст навчальних дисциплін, передбачаючи систематичну роботу над удосконаленням навичок комунікації; застосовувати активні методи навчання, що стимулюють студентську

взаємодію; розробляти завдання, спрямовані на формування емоційного інтелекту, уміння працювати в команді та вирішувати проблемні ситуації. Освітній процес має бути спрямований не лише на засвоєння спеціальних знань,

а й на розвиток здатності студентів до комунікації, партнерської співпраці та конструктивного діалогу. Це вимагає системності, послідовності та інтеграції інноваційних підходів у навчальний процес.

Список використаних джерел

1. Гарага А. В. Формування «Soft Skills» студентів університету – перспективний напрям підвищення якості вищої освіти. *Економічний вісник університету*. № 47. 2020, С. 46–52. DOI: <https://doi.org/10.31470/2306-546X-2020-47-46-52>.
2. Горошкіна О. М., Нікітіна А. В. Культура мовлення вчителя-словесника. Луганськ : СПД Резніков В. С., 2007. 112 с.
3. Грона Н. В. Розвиток soft skills майбутніх учителів в умовах закладів фахової передвищої та вищої освіти: міжрегіональний проєкт. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології* : науковий журнал, Сумський державний педагогічний ун-т ім. А. С. Макаренка Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2021. № 7 (111). С. 34–49. DOI: <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2021.07/033-047>.
4. Коваль К. О. Розвиток «soft skills» у здобувачів – один з важливіших чинників працевлаштування. *Вісник Вінницького політехнічного університету*. 2015. № 2. С. 162–167. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvpi_2015_2_26.
5. Наход С. А. Значущість «soft skills» для професійного становлення майбутніх фахівців соціономічних професій. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*, 2018. № 63. С. 131–135. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_5_2018_63_32.
6. Соколова І. В. Професійна підготовка майбутнього вчителя-філолога за двома спеціальностями : монографія. Маріуполь : АРТ-ПРЕС, 2008. 400 с.
7. Славінська О. Мовно-комунікативна компетентність: сутність поняття. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти*. Збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції. Вип. 11. Вінниця, 2022. С. 383–386.
8. Alt D., Naamati-Schneider, L. & Weishut DJN. Competency-based learning and formative assessment feedback as precursors of college students' soft skills acquisition. *Studies in Higher Education*. 2023. № 48 (12). P. 1901–1917. <https://doi.org/10.1080/03075079.2023.2217203>.
9. Robles M.M. Executive Perceptions of the Top 10 soft skills needed in today's workplace. *Business Communication Quarterly*. 2012. № 75 (4). P. 453–465. DOI: <https://doi.org/10.1177/1080569912460400>.

References

1. Haraha, A. V. (2020). Formuvannia "Soft Skills" studentiv universytetu – perspektyvnyi napriam pidvyshchennia yakosti vyshchoi osvity [Formation of "Soft Skills" of university students – A promising direction for improving the quality of higher education]. *Ekonomichnyi visnyk universytetu*, (47), 46–52. [in Ukrainian].
2. Horoshkina, O. M., & Nikitina, A. V. (2007). *Kultura movlennia vchytelia-slovesnyka* [Speech culture of the language and literature teacher]. Luhansk: SPD Rieznikov V. S. [in Ukrainian].
3. Hrona, N. V. (2021). Rozvytok soft skills maibutnikh uchyteliv v umovakh zakladiv fakhovoi peredvyshchoi ta vyshchoi osvity: mizhrehionalnyi proiekt [Development of soft skills of future teachers in the conditions of professional pre-higher and higher education institutions: Interregional project]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*, 7(111), 34–49. Sumy: Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko. [in Ukrainian].
4. Koval, K. O. (2015). Rozvytok "soft skills" u zdobuvachiv – odyn z vazhlyvishykh chynnykiv pratsevlashtuvannia [Development of "soft skills" in students as one of the most important factors of employment]. *Visnyk Vinnytskoho politekhnichnoho universytetu*, (2), 162–167. [in Ukrainian].
5. Nakhod, S. A. (2018). Znachushchist "soft skills" dlia profesiinoho stanovlennia maibutnikh fakhivtsiv sotsionomichnykh profesii [The importance of "soft skills" for the professional development of future specialists in socioeconomic professions]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Draho-manova. Serii 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy*, (63), 131–135. [in Ukrainian].
6. Sokolova, I. V. (2008). *Profesiina pidhotovka maibutnoho vchytelia-filoloha za dvoma spetsialnostiamy: monohrafiia* [Professional training of a future philology teacher in two specialties: Monograph]. Mariupol : ART-PRES. [in Ukrainian].
7. Slavinska, O. (2022). *Movno-komunikativna kompetentnist: sutnist poniattia* [Linguistic and communicative competence: The essence of the concept]. In *Aktualni problemy formuvannia tvorchoi osobystosti pedahoha*

- v konteksti nastupnosti doshkilnoi ta pochatkovoї osvity: Proceedings of the 6th International Scientific and Practical Internet Conference (Vol. 11, pp. 383–386). Vinnytsia. [in Ukrainian].
8. Alt D., Naamati-Schneider, L. & Weishut DJN. Competency-based learning and formative assessment feedback as precursors of college students' soft skills acquisition. *Studies in Higher Education*. 2023. № 48 (12). P. 1901–1917. [in English].
  9. Robles, M. M. (2012). Executive perceptions of the top 10 soft skills needed in today's workplace. *Business Communication Quarterly*, 75(4), 453–465. [in English].

Стаття надійшла до редакції 17.11.2025

Стаття прийнята 09.12.2025

Статтю опубліковано 23.12.2025